

URK

Museum 'Hulp en Steun'

Westhavenkade 44, 8321 BK Urk
Telefoon 05277-3262

openingstijden

juni-september

maandag-vrijdag 10.30-17.00 uur

zaterdag 11.00-13.00 uur

voorts groepen na afspraak

Zoals vele gemeenten bezat ook Urk een zogenaamde oudheidkamer. Weggestopt op de zolder van het gemeentehuis en moeilijk te bereiken via allerlei trappen was de situering van de oudheidkamer bepaald niet ideaal voor een zichzelf respecterende gemeente als Urk. Toen het historische gebouw Hulp en Steun in bezit kwam van de gemeente, besloot men dit zo aan te passen dat het als huisvesting voor het Urker vissersmuseum kon dienen. Het bestuur van de Stichting Vrienden van Urk werd nieuw leven ingeblazen door een fusie met de redactie van het blad Urker Volksleven. Het blad werd het huisorgaan van het nieuwe museum. Zo ging men in 1978 enthousiast van start.

Op het eerste gezicht heeft het museum een wat wonderlijke naam, maar die wordt verklaard door het feit dat het gebouw eertijds eigendom was van een Urker vissersvereniging, die het had laten bouwen om de vissers tot hulp en steun te zijn. Vissers konden in het gebouw hun netten herstellen en andere werkzaamheden verrichten. De meest tot de verbeelding sprekende activiteit van de vereniging was het organiseren van tochten met de ijsvlet. Deze ijsvlet vond ook onderdak in het gebouw. Veel 'bloedreizen' zijn er gemaakt met deze vlet om Urk in de winter van het hoognodige te voorzien, wanneer door het ijs geen vaart meer mogelijk was van het vasteland naar het eiland. Een muurschildering in het museum herinnert aan deze periode.

Wandschildering van de Urker ijsvlet met op de voorgrond verschillende scheepsattributen.

Al spoedig na de start van het museum bleek dat de ruimte in het museum een limiet stelde aan het aantal bezoekers dat men kon ontvangen. Een vaste kracht bleek helaas niet haalbaar. Gelukkig waren er vrijwilligers, die de zaak draaiende hielden.

De basis van de collectie wordt gevormd door de verzameling van de voormalige oudheidkamer, die in zijn geheel een plaats op de zolderverdieping heeft gekregen. Daar is een Urker interieur ingericht van omstreeks 1900, waarin op poppen de lokale dracht wordt getoond. Opvallend is de rijk gevulde limmenkast met verschillende onderdelen van de klederdracht. Verder zijn op deze verdieping voorbeelden van kerfhoutsnijwerk en van knipkunst te zien, aangevuld met een serie oude foto's van Urkers die deelnamen aan de loggervaart op de Noordzee.

Door middel van een dia-serie krijgt de bezoeker een goed beeld van de huidige visserij; ook de visverwerking komt daarin aan bod. Voor buitenlandse bezoekers wordt het programma met Engelse of Duitse tekst vertoond.

Op de begane grond wordt aandacht besteed aan een aantal onderwerpen, die met de Urker geschiedenis te maken hebben. Met scheepsmodellen, visserijattributen, foto's en een opvallende maquette van een aantal vistechuieken wordt iets van deze belangrijke bedrijfstak getoond.

Daarnaast is een plaats ingeruimd voor de stoombootverbinding met Urk, de reeds genoemde ijsvlet en typerende onderdelen van de klederdracht.

In het midden wordt met behulp van kopieën van archiefstukken aandacht gevraagd voor het oudste verleden van het eiland.

Met het minimale budget dat de inmiddels tot vereniging omgevormde Vrienden van Urk ter beschikking staat, kan geen gericht en verantwoord aankoopbeleid worden gevoerd. Voor uitbreiding van de verzameling is men afhankelijk van voorwerpen die particulieren aan het museum schenken. Dit brengt met zich mee dat de collectie een uiteenlopend karakter vertoont: van een oude scheerwinkel tot foto-toestellen, van scheepsmodellen tot fossielen. Hoewel dat alles misschien niet zo erg verantwoord is, geeft het aan het museum juist door de wat onordelijke verzameling iets fris en onverwachts. Uit reacties van bezoekers blijkt, dat dit zeer wordt gewaardeerd.

Overzicht van de opstelling op de begane grond

Boven: Exterieur van het Museum 'Hulp en Steun'.

Rechts boven: Urker interieur omstreeks 1900.

Rechts: De Vereniging Hulp en Steun verleende haar naam aan het museum.

Een opmerkelijke activiteit vormen de zogenaamde 'leesavonden'. In de wintermaanden bestaat de gelegenheid voor de plaatselijke bevolking om onder het genot van een kop koffie oude krantenleggers van plaatselijke periodieken door te lezen. Dit slaat vooral bij de oudere bevolking zeer aan.

Het Urker museum neemt in principe alles in de collectie op, dat met Urk, vis of water in verband kan worden gebracht.

Het zwaartepunt van het werk van het bestuur ligt bij het archiefonderzoek, aankopen, catalogiseren en dateren van fotomateriaal en het bijhouden van een knipselarchief.

Op een punt verloochent het bestuur zijn afkomst niet. In feite voortgekomen uit de redactie van het blad Urker Volksleven, dat inmiddels meer dan tien jaar bestaat en zo'n 750 abonnees heeft, richt men zich zeer sterk op de historie van Urk. Oude archieven en oude krantenleggers worden onderzocht en zo mogelijk wordt een fotokopie gemaakt van wat men over Urk vindt. Veel historisch fotomateriaal wordt bij elkaar gebracht en regelmatig wordt door het museum een fotoboekje uitgegeven. De belangstelling daarvoor is groot. Aan dergelijke uitgaven wordt dikwijls een fototentoonstelling gekoppeld, die meestal in de winter plaats vindt.